

קול קורא לכתובת מאמרים בנושא:

מאור ושמש: היסטוריה, הגות, השפעה, וסיפורת

בעריכת לוי יצחק קופר, אריאל אבן מעשה, וצבי מרק

ר' קלונימוס קלמן הלוי עפשטיין (1751 – 1823) היה מגדולי החסידות בראשית המאה ה"ט. חיבורו "מאור ושמש" נחשב כספר יסוד בארון הספרים החסידי. ר' קלונימוס קלמן לא העמיד שושלת לדורות, והוא לא פיתח אסכולה חסידית נפרדת; עם זאת, מדובר בדמות מרכזית בתולדות החסידות והגותה.

המאור ושמש – כפי שהמחבר מכונה תדיר – הוא חוליה חשובה בשלב מיסוד החסידות. ר' קלונימוס קלמן היה תלמידו של ר' אלימלך מליז'ענסק, ועמיתו היו גדולי החסידות בפולין: החוזה מלובלין, המגיד מקאז'ניץ, ר' מנחם מענדל מרימנוב, ור' אברהם יהושע העשיל מאפטא. בחלק מחייו ישב המאור ושמש בקראקא, וייתכן שאף היה הצדיק החסידי הראשון שהנהיג עדה חסידית בעיר גדולה.

הספר מאור ושמש נדפס בברסלאו בשנת תר"ב 1842 – כעשרים שנה לאחר פטירת מחברו. ספר זה מכיל דרשות חסידיות על פרשת השבוע. הספר התקבל על ידי כל חוגי החסידים, והוא נמנה בין ספרי החסידות הבודדים שנדפסו יחד עם הטקסט של החומש.

חרף מרכזיותו של המאור ושמש, הרי ר' קלונימוס קלמן הלוי עפשטיין וספרו טרם זכו למחקר אקדמי מקיף. חוקרים טרם עמדו על מקומו, תרומתו, וייחודיותו.

קובץ המחקרים הנוכחי יכנס את מיטב המאמרים הבוחנים והמאירים את המאור ושמש בהיבטים שונים ומגוונים. חוקרים וחוקרות מוזמנים להציע הצעות למאמרים בעברית שייכללו בקובץ. בין השאר, הקובץ יעסוק בהיבטים כמו תולדותיו של ר' קלונימוס קלמן, הגותו, סביבתו, השפעתו, צאצאיו ועמיתיו, ומורשתו ההיסטורית וההיסטוריוגרפית. בין השאלות אשר תיבחנה:

- מה הם המאפיינים ההגותיים הבולטים של המאור ושמש, ובזכות מה התקבל הספר?
- מה היחס בין "נועם אלימלך" שנחשב כספר היסוד של תורת הצדיק, לבין "מאור ושמש" שנחשב כספר היסוד של תורת החסיד?
- כיצד השפיעה הגותו של המאור ושמש על ההגות החסידית במאות ה"ט והכ"?
- מדוע נפקד מקומו של ר' קלונימוס קלמן בתולדות הנגינה החסידית?
- כיצד הסיפורת החסידית ציירה את המאור ושמש?
- מה הוא המקום של המאור ושמש בתודעה החסידית של היום?
- האם היה קשר בין המאור ושמש לבין החרם נגד החסידות שהוכרז בקראקא בשנת תקמ"ה?
- מה היה מעמדו של ר' קלונימוס קלמן לפני הדפסת ספרו?
- מדוע ספרו נדפס מחוץ למעוז החסידות ועם שער מזויף?

כל נושא אחר הקשור לר' קלונימוס קלמן הלוי עפשטיין, ספרו מאור ושמש, ומורשתו יתאים לקובץ הנוכחי.

המאמרים ייכתבו בעברית, באורך של 8,000 מילים (כולל הערות שוליים), ויעברו שיפוט אקדמי כפול – שיפוט של המאמר ושיפוט של הקובץ כולו – כמקובל. הקובץ יצא לאור בהוצאה אקדמית במסגרת הפעילות של הקתדרה לחקר החסידות ע"ש ר' לוי יצחק מברדיטשב באוניברסיטת בר-אילן, ובעריכת ד"ר לוי יצחק קופר מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ד"ר אריאל אבן מעשה מאוניברסיטת סטנפורד, ופרופ' צבי מרק מאוניברסיטת בר-אילן.

יש להגיש תקציר (בעברית או באנגלית) של המאמר המוצע לכתובת maorvashamesh@gmail.com, עד לתאריך כ"ה כסלו תשע"ח, 13 בדצמבר 2017. הצעות למאמרים לא תעלנה על עמוד אחד ובו: (1) שם, (2) שיוך אקדמי, (3) תקציר המאמר המוצע, (4) פסקה ביוגרפית. תשובות תישלחנה במהלך חודש ינואר 2018. מאמר שלם בעברית (על בסיס תקציר שהתקבל) יוגש עד לתאריך י"ח סיון תשע"ח, 1 ביוני 2018, ואז יעבור לשיפוט.